

18 juni 2013

Inbreng online consultatie Erfgoedwet

Als publicist (lid NVJ) - mede gericht op cultuur en literatuur -, beeldend kunstenaar en beheerder van enkele collecties bepleit ik in het Wetsvoorstel Erfgoedwet meer aandacht voor particuliere verzamelingen die mogelijk als cultureel erfgoed voor Nederland van belang kunnen zijn.

Ik ben op deze mogelijkheid om te reageren op de concept Erfgoedwet geattendeerd door de Raad voor Cultuur, op wie ik eerder tot tweemaal toe een appèl heb gedaan. In de afgelopen anderhalf jaar heb ik in dit kader ook tal van andere organisaties en instellingen benaderd, waarvan ik weet dat deze oorspronkelijk open stonden voor (onder meer) schenkingen maar die zich nu - door de bij u bekende ontwikkelingen - gedwongen zien tot een zeer terughoudend of zelfs afwijzend beleid met als gevolg dat eigenaars en beheerders van particuliere verzamelingen hierop geen beroep meer kunnen doen.

Ik ben mij er terdege van bewust dat slechts een gering percentage van alle particuliere collecties als cultureel erfgoed van Nederland van belang zou kunnen zijn maar het absolute aantal vergt naar mijn overtuiging wel degelijk de gevraagde aandacht.

In dit kader adviseer ik u om aan de *“doelgroepen die door de regeling worden geraakt”* ook expliciet eigenaars en beheerders van particuliere collecties toe te voegen. Weliswaar vallen deze onder *“eigenaren en gebruikers van cultuur- en erfgoederen”* maar dat geldt voor alle doelgroepen die hierna worden genoemd. Derhalve luidt het concrete advies om na *“eigenaren en gebruikers van cultuur- en erfgoederen”* een dubbele punt te plaatsen en om ná *“provincies”* de groep *“eigenaars en beheerders van particuliere collecties”* als aparte categorie toe te voegen.

Hetgeen onder *“verwachte effecten van de regeling”* staat als vierde punt vraagt extra aandacht. Ik adviseer om na het woord *“aanvaarden”* de zin te beëindigen. Hetgeen hierna staat (*“indien de eigenaar niet langer in staat is zelf voor het beheer zorg te dragen”*) kan onbedoeld als krenkend overkomen en de omschrijving *“(indien) hij deze cultuurgoederen kosteloos en zonder bezwaar ter beschikking stelt”* vind ik persoonlijk een weinig gelukkige (en vanuit juridisch perspectief vage) omschrijving.

Ik sluit mij van aan bij hetgeen de Museumvereniging vermeldt in de paragraaf met als titel *“Verzamelingen”* maar om dit ook op een burgervriendelijke wijze uit te werken in de richting van eigenaren en beheerders van particuliere verzamelingen. Het is niet aan mij om hiervoor de juiste plaats (in de Erfgoedwet dan wel in de Memorie van Toelichting) aan te wijzen noch om mijn voorstel aan te reiken in de juiste terminologie - ik ben immers geen jurist - maar mijn intentie kan ik wel verwoorden.

Mijn advies is om wat betreft de commissie van onafhankelijke deskundigen, waarvan in het wetsvoorstel sprake is en wat betreft de adviesfunctie waarop naar mijn gevoel de Museumvereniging doelt in het kader van *“Verzamelingen”*, expliciet aandacht te schenken aan het specifieke karakter van particuliere verzamelingen die mogelijk interessant zijn als cultureel erfgoed voor Nederland.

In dit kader gaan mijn gedachten uit naar een commissie (eventueel met wisselende samenstelling) op wie eigenaars en beheerders van particuliere verzamelingen een beroep kunnen doen mits wordt voldaan aan

basale voorwaarden (zoals het invullen van een vragenlijst op basis waarvan een eerste selectie kan plaatsvinden) en mits bereidheid wordt getoond om bij te dragen aan de kosten van de commissie.

Op de eerste plaats moet het doel van de commissie zijn om de betreffende collectie te beoordelen op het belang om deze verzameling voor Nederland te behouden. Ofschoon wellicht niet relevant voor de Erfgoedwet lijkt mij het wel zinvol dat de commissie ook buiten het genoemde kader adviezen geeft of kan geven aan de betrokkene(n), bijvoorbeeld over een eventuele bestemming van de betreffende collectie. De behoefte aan dergelijke advisering lijkt mij erg groot en ofschoon dit strikt genomen buiten het wettelijk kader valt vind ik persoonlijk dat hier ook een taak van de overheid ligt. Het gaat mij nadrukkelijk niet om een taxatie. Aldus kan de eigenaar/beheerder van de collectie optimaal gebruik maken van de expertise van de leden van de commissie, hetgeen dan ook rechtvaardigt waarom de kosten van dit advies mede of geheel door de betrokkene(n) betaald dienen te worden (indien de collectie relevant is als Cultureel Erfgoed voor Nederland en indien de betrokkene deze als zodanig wil schenken kan ik mij voorstellen dat deze kosten worden vergoed).

Particuliere collecties zijn doorgaans vanuit museaal perspectief niet zo omvangrijk maar kunnen wel heel bijzonder zijn. Veel musea in Duitsland zijn zelfs al dan niet volledig samengesteld uit particuliere collecties, waaruit de waardering hiervoor blijkt. In Nederland krijgen eigenaars en beheerders van particuliere collecties het steeds lastiger wanneer het gaat om een toekomstige bestemming hiervoor. Gegeven het belang van een deel hiervan voor het cultureel erfgoed voor Nederland bepleit ik het bovenstaande in overweging te nemen. Uiteraard ben ik bereid tot een toelichting.

Hoogachtend,

Ignace Schretlen